

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. září 2023

NOVINKY

Výstava

Po stopách nejstarších zemědělců

Neolit na Litomyšlsku a Moravskotřebovsku ve světle nejnovějších nálezů

21. září – 19. listopad 2023

Výstava přináší nové poznatky o osídlení v regionu a jeho propojení s dalšími oblastmi. S těmi ho spojoval zejména obchod. Krok za krokem můžete sledovat rozvoj, který nastal v mladší době kamenné. Poprvé se setkáváme s usedlým způsobem života, chovem dobytka, textilní výrobou, keramickými nádobami a broušenými pracovními nástroji.

Obrázek sklizně

(foto archiv Archeoparku pravěku Všestary)

Součástí tehdejšího života jsou i nadstavbové záležitosti, mezi které patří první sociokulturní objekty – rondely. Na výstavě je prezentován rondel zkoumaný v Nedošíně u Litomyšle. Výzkum tohoto rondelu probíhá od roku 2021.

Výzkum rondelu sezóna 2023 – z ptáčí perspektivy (foto M. Jiskra)

Vernisáž výstavy se uskuteční ve středu 20. září 2023 v 17 hodin. Vernisáž obohatí cyklus živých obrazů „Ze života v mladší době kamenné“ v podání Bacrie, z.s., Evy Pecháčkové a Elišky Kloudové.

Záštitu nad výstavou převzal Ing. Roman Línek, MBA, náměstek hejtmana Pardubického kraje zodpovědný za investice a kulturu.

(Jana Němcová)

Cyklus archeologických přednášek

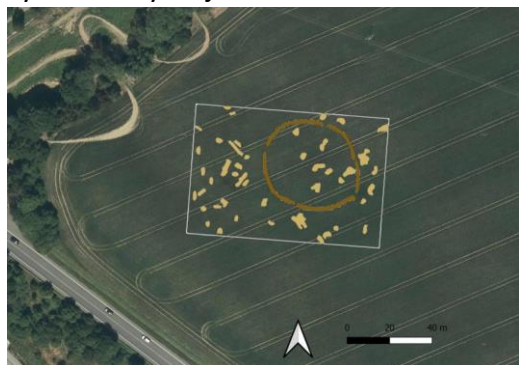
V rámci výstavy **Po stopách nejstarších zemědělců na Litomyšlsku a Moravskotřebovsku** jsou připraveny odborné přednášky. Začátek přednášek je vždy v 17:00 v hlavní budově Regionálního muzea v Litomyšli (přízemí – přednáškový sál).

4. říjen 2023

Litomyšl-Nedošín – nejstarší neolitický rondel v Čechách?

doc. PhDr. Vratislav Janák, CSc., Ústav archeologie, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě

Sídliště kultury s lineární keramikou v Litomyšli-Nedošíně bylo zkoumáno v letech 2021–2023. Při výzkumu byla zjištěna a ověřována část kúlového domu z konce 6. tisíciletí př. n. l. a tzv. rondel –

příkopový kruh, přerušovaný čtyřmi vchody. Jedná se o multifunkční sociokulturní památník z 1. pol. 5. tisíciletí př. n. l. Nedošínský rondel je nejstarší objektem tohoto druhu v Čechách a představuje dosud chybějící spojovací článek v šíření rondelové architektury z Podunají do Polabí a Poodří.

Sídliště a rondel v Nedošíně – zpracované geomagnetické měření

10. říjen 2023

Když byl kámen nad zlato

prof. RNDr. Antonín Přichystal, DrSc., Ústav geologických věd, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Jestliže pro současnou civilizaci reprezentují klíčové suroviny ropa, kovy, uhlí či rudy uranu, ve starší a mladší době kamenné to byly různé typy kamene. Surovina na kamenné sekery z našich Jizerských hor byla roznášena po celé střední Evropě, naopak některé typy pazourku k nám byly importovány z území dnešního Polska, Slovenska či Bavorska. Potřebné kamenné suroviny byly v pravěku skutečně nad zlato a byly už tehdy často získávány hornickou těžbou.

26. říjen 2023 (sdružená přednáška)

Pole a stáj aneb jak se rodilo zemědělství

doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc., Ústav pro archeologii, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Po dlouhém období, ve kterém se lidstvo živilo převážně lovem a sběrem plodin, nastala po konci poslední doby ledové velmi výrazná změna. Z člověka se stal zemědělec, tedy pěstitel a chovatel a jeho život se od základů změnil. A tomu se věnuje naše vyprávění o počátcích zemědělství.

Co se nosilo v pravěku?

Mgr. Lucie Novotná, Ústav pro archeologii, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

V pravěku se nenosily oděvy jen z kůže, ale už i z látek vyrobených ze lnu a vlny. Velkým zlomem byla doba bronzová, kdy se objevují nové techniky tkaní a pletení. Mimo to se oděvy začaly vyrábět z ovčí vlny. Několik technik a procesů zpracování vlny si představíme.

(Jana Němcová)

Výstava

Litomyšl na fotografiích Miroslava Škrdly – léta 1970–1975

28. září 2023 – 18. únor 2024

Pana Miroslava Škrdla (1923–2016) znal snad každý Litomyšlan. Pedagog, příznivec historie a člen mnoha místních spolků proslul jako neúnavný fotograf veškerého dění ve městě. Jeho fotografická pozůstalost uložená v muzeu obsahuje desítky tisíc snímků. Výběrově ji postupně představujeme veřejnosti v rámci podzimních výstavních cyklů. V minulém roce to byly nejstarší fotografie z 50. a 60. let, letos navážeme snímky z první poloviny 70. let 20. století.

Kaplička sv. Trojice z roku 1696 u výjezdu ze Smetanova náměstí. Zbourána byla v 70. letech 20. stol.

Součástí výstavy bude i letos, místními znalci oblíbený, doprovodný program **Poznej svého sousedu**. V případě, že někdo někoho na fotografiích pozná, bude mít možnost do připravených formulářů ve výstavě napsat jméno a případně i krátkou informaci o dotyčné osobě a následně lístek vhodit do uzamčené schránky. Stane se tak na chvíli velkým pomocníkem pracovníků muzea při katalogizaci této historicky nesmírně cenné a rozsáhlé fotografické pozůstalosti.

Vernisáž výstavy proběhne ve středu 27. září 2023 v 17 hodin.

Pionýři na oslavách 1. máje před tribunou na Gottwaldově (dn. Smetanově) náměstí v roce 1974.

(Veronika Sochůrek)

Procházka Litomyšlí po stopách Terézy Novákové

neděle 1. října 2023 ve 14 hodin

V letošním roce si připomínáme 170 let od narození Terézy Novákové (1853–1912), kterou většina z nás zná jako spisovatelku a autorku románů *Drašar*, *Děti čistého živého* nebo *Jiří Šmatlán* a dalších. Málokdo už ale ví, že podstatnou část svého života strávila v Litomyšli, narodila se jí zde většina jejích dětí a pro Litomyšlsko měla význam především jako sběratelka etnografického materiálu.

Pojďte se projít po místech, která jsou s Terézou Novákovou spjatá, a poznejte tuto nevšední ženu o něco více. Sejdeme se u vstupu do Regionálního muzea ve 14 hodin. Na prohlídku je jednotné vstupné 40 Kč.

(Hana Klimešová)

Portmoneum

Jen malá dušička ve vás zbyde!

čtvrtek 26. října 2023, 17.00 – 21.00

Blíží se období dušiček a konec návštěvnické sezóny v Portmoneu, a proto jsme na podzimní prázdniny opět připravili zábavný program pro dětské i dospělé návštěvníky. V podvečer na vás čeká čtení Váchalových textů s duchařskou tematikou. Malé návštěvníky zase potěší strašidelné příběhy a pohádky, kde hlavními hrdiny jsou strašidla a upíři. V dílně si vyrobíte vlastního ducha nebo amulet chránící před upíry. Na zahradě se můžete těšit na výstavu vydlabaných dýní od dětí ze

Základní školy Osík a dobrodružnou hru. Poodhalíme tajemství sklepa, kde vás klidně necháme i zmizet! Běžnou prohlídku Portmonea v tento večer nečekejte. Strašpytláci mají vstup pouze drženi za ruku dospělými, ostatní na vlastní nebezpečí! Snažíme se nestrašit, spíše pobavit, ale naše přirozenost občas vyděsí!

Akci jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Litomyšl.
Jednotné vstupné 50 Kč.

(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Linorytová dílna

pátek 3. listopadu 2023 od 17 hodin

Josef Váchal byl sice mistrem dřevorytu, ovšem od začátku tvořil i linoryty a později experimentoval i s jiným materiálem, do kterého ryl. Za svůj život zhotovil přes 400 návrhů exlibris, častěji je však nazýval kněhoznačky (označení knihy majitelem). Můžete si vytvořit buď své exlibris, nebo grafiku. Vyzkoušíte si, co všechno tato grafická disciplína obnáší, a vytisknete si několik exemplářů svého díla.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita 8 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 8 let. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu. Lektorkou bude restaurátorka Anna Pátková.

(Hana Klimešová)

Otevírací doba v Portmoneu – Museu Josefa Váchala

Milý návštěvníci, dovolujeme si upozornit, že v říjnu máme otevřeno pouze o víkendech v čase 9–12 a 13–17 hodin. Otevřeno bude také na státní svátky ve čtvrtek 28. září a v sobotu 28. října. O podzimních prázdninách je ve čtvrtek 26. října otevřeno pouze v době 17–21 hodin na akci „Jen malá dušička ve vás zbyde!“ Od pátku 27. října do neděle 29. října je otevřeno 9–12 a 13–17 hodin. Od 30. října 2023 do konce března 2024 bude zavřeno. Návštěvy lze domluvit předem pouze pro skupiny 10 a více osob.

(Hana Klimešová)

Portmoneum

Jeden duch je víc než deset doktorů

Site specific performativně scénografická instalace

17. červen – 29. říjen 2023

Obyvatelé města Litomyšle si šuškaají: „Okouník se nechal slyšet, že mu potvorové z Portmonea závidí jeho tři rozměry. Proč zrovna oni musejí mít namalované jen rozměry dva?“ Proto osnují plány, jak to udělat, aby se mohli proletět trojrozměrným prostorem po okolí. Prý už to mají! V dýmu si zde ruce podávají potvorové z maleb spolu s lidmi, kteří jsou s nimi ve spojení duší. Tým umělců a vědců vymýšlí, jak tento okem smrtelníka

neviditelný moment zachytit a v noci přicházejícím návštěvníkům ukázat. V rámci celého léta budou na zahradě vidět i fragmenty z jejich bádání.

Autoři: Skupina Okultí (Aleš Hvízdal, Vanda Kovářiková, Lukáš Kalivoda, Petr Horák, Marek Volf)

(Hana Klimešová)

Výstava v Portmoneu

Zbyněk Hraba – Linomyšlení

25. březen – 29. říjen 2023

V Portmoneu – Museu Josefa Váchala je v letošní sezoně k vidění výstava grafika Zbyňka Hraby z Prahy. Zbyněk Hraba (*1960) jako jeden z mála autorů zasvětil svou tvorbu výhradně linorytu. Studoval Střední průmyslovou školu grafickou v Praze (obor grafická úprava tiskovin) a následně Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze v ateliéru knižní kultury a písma prof. Milana Hegera. Řadu let pak pracoval jako výtvarný redaktor v různých nakladatelstvích a současně navrhoval logotypy i grafickou podobu knih, časopisů a výstavních katalogů.

Zbyněk Hraba – Velká fuga II

Vystavené grafiky představují všechna hlavní témata, jimž se Zbyněk Hraba věnuje – přírodu, hudbu, zátisí a portréty. Zbyněk Hraba je, stejně jako Váchal, schopen své vícebarevné linoryty tisknout z jedné jediné desky, postupně odrývané pro jednotlivé barvy. A stejně jako Josef Váchal se také Hraba rád toulá přírodou a zachycuje její náladu, hru světla a stínů, okamžik dokonalého, někdy jen vteřiny trvajícího nasvícení, či genius loci místa. Navíc používá celou řadu různých vrypů, od jednoduchých linek v jednom či několika směrech až po křížky a drobné trojúhelníčky, kterými vzniklé dílo oživuje a téměř animuje. Zvláště v zobrazené krajině pak do díla dostává až neuvěřitelně mnoho pohybu a atmosféry, jež u jiných autorů tvořících technikou linorytu postrádáme.

(Hana Klimešová)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Vzdělávací programy

Udělej si vlastní sgrafito – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/sgrafito.html>
Pojďte s námi do muzea – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/pojdte.html>
Prameny poznání – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/prameny.html>
Za starého mocnářství – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mocnarstvi.html>
Jak vzniká mapa – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mapa.html>
Středověké město – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mesto.html>
Putování do Betléma – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/putovani.html>
Litomyšl jinak – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/litomysl-jinak.html>

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

1. červenec – 1. říjen 2023, Muzeum Blanenska

11. říjen – 30. prosinec 2023, Muzeum stř. Pootaví Strakonice

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her
– více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocaty-osobnich-pocitacu-u-nas-2023-10-11>

Čtení pod lavicí

Časopisy pro děti a mládež od počátků po rozpad Československa

26. říjen 2023 – 25. únor 2024, Muzeum regionu Boskovicka

Interaktivní výstava dětských časopisů se spoustou her, zajímavostí a ukázek komiksů – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/cteni-pod-lavici-2023-10-26>

Zmatené peníze

19. říjen 2023 – 28. leden 2024, Vlastivědné muzeum ve Slaném

Interaktivní numizmatická výstava o zmatcích ve financích států zapojených do první světové války s bohatým doprovodným programem – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2023-10-19>

Krvavý román Josefa Váchala

8. říjen – 8. prosinec 2023, Městské muzeum a galerie Dačice

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Litomyšl – hlavní město současné české architektury

30. září – 31. prosinec 2023, Muzejní a galerijní centrum Valašské Meziříčí

Reprezentativní výstava Davida Vávry a Petra Volfa představuje Litomyšl jako jedno z klíčových center soudobé české architektury.

<https://magc.kzvalmez.cz/udalost/4682--litomysl-hlavni-mesto-soucasne-ceske-architektury>

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Rodný byt Bedřicha Smetany je od 4. září 2023 pro veřejnost uzavřen. Probíhá jeho generální rekonstrukce. Otevřen bude v červnu 2024, kdy vyvrcholí oslavy 200. výročí narození Bedřicha Smetany.

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Miroslav Škrdla – MgA. Veronika Sochůrek, 461 615 821, sochurek@rml.cz

Lektorované programy – Renata Kmošková, 461 611 162, kmoskova@rml.cz

Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!